

MEIE JUSS

VALGUTA LASTEAED-ALGKOOLI AJALEHT

Märts 2016

3/74

TÄNASEST LEHEST LOETE:

- * Intervjuu elupäästjaga
- * Eesti Vabariik– 98
- * Laste omaloomingut
- * Teatrilamus
- * Lasteaia tegemisi
- * 3. veerandi kroonika



Pildi joonistas Reno Leas

KENA KEVADET!

Meie kooli õpetaja Priit Lehismets pälvis 16. veebruaril kõrge autasu. 6. klassi õpilane Aigar Vaalmäe tegi temaga sel puhul intervjuu.

Mis oli selle auhinna nimetus ja mille eest Te selle saite?

Elupäästja II klassi medal. Teenisin auhinna inimese uppumisest päästmise eest.

Kuidas on tunne saada selline uhke auhind?

Loomulikult on hea tunne.

Kus toimus auhinna üle andmine?

Tallinnas Lillepaviljonis.

Kus ja kuidas toimus elupäästmine?

See toimus Pühajärve rannas Otepääl. Tõime teadvuseta mehe veest välja ja asusime elustama. Minu vend Raul tegi südamemassaaži ja mina kunstlikku hingamist.

Mida soovitate neile, kes juhtuvad pealt nägema, et keegi on uppumas?

Võimalusel võiks ise minna appi ja kutsuda abi. Kindlasti ei tohiks seada enda elu ohtu.

Milliseid kangelastegusid kavatsete tulevikus veel teha?

Kangelasteod on palju laiem mõiste kui elupäästmine, aga kindlasti tõttan alati appi, kui häda käes.

Hirm

Kui ükski oled sa,
 siis ole julge,
 muidu tuleb hirm
 ja matab su endasse,
 hirm on halb,
 kui ta sind haarab
 ja lahti ei lase.

Ja kui laseb,
 siis sul veab
 ja kui ei lase,
 siis on kahju.
 Et hirmust üle saada,
 peab olema julge.

Aga olen kindel,
 et kui sõbrad on sinuga,
 siis hirm on nagu hernes,
 mis on ära kadunud.
 Sõpradega on tore olla koos.

Annaliisa Ilves, 2. klass



Elu Eestis

Minu nimi on Aigar, ma olen Eesti kodanik. Olen 12 aastat vana.

Elu Eestis polegi nii raske, on lihtsalt vaja peret ja sõpru. Tööd pole siin palju, aga elatud tuleb saada. Paljud Eesti inimesed lähevad Soome või Rootsi elama. Ma ise tahan saada poliitikuks, sest siis saab palju palka.

Minu arust on Eesti kõige ilusam riik tervel planeedil.

Aigar Vaalmäe, 6. klass

Väike Joosep

Minu väike vend Joosep on lahe ja armas. Talle meeldivad väga autod ja traktorid. Joosepil on kodus väga palju traktoreid ja autosid. Ta on blondi peaga. Issi ütleb alati, et on Joosep haiglas ära vahetatud, sest tal on blondid juuksed. Joosep näeb lahe välja, kui ta on solvunud. Ta hüüdnimi on Joosu või Uusu.

Joosep võiks vähem solvuda. Ta võiks saada traktoristiks, sest talle meeldivad traktorid.

Kati Metsküla, 6. klass

Minu vanaema lugu

Mulle meeldib Eestis elada. Tahan rääkida oma vanaemast, kes sündis Paides.

Teise maailmasõja ajal oli ta umbes 10 -11-aastane. Ta rääkis mulle, kuidas ta läks voodisse magama ja järsku ta ärkas tugevate karjete peale. Ta läks akna juurde ja vaatas välja ja nägi kuidas inimesi küüditati ja kartis väga, et see juhtub temagagi. Seda juhtus üle nende külade ja linnade. Vanaema rääkis, kuidas teise maailmasõja ajal tema ja ta vanemad peitsid asju pärrast teiste majade pommitamist keldrisse. Nad põgenesid metsa. Mõne aja pärast tulid nad tagasi ja nende maja oli puruks pommitatud.

Mu vanaema ja tema pere elas rasket elu. Sõda oli raske kõigile inimestele.

Ott Oskar Karu, 5. klass



2. ja 4. klassi lapsed esinemas memme- taadi peol.

Kallis vanaema Maime!

Ma mäletan, et Sul olid suured ja kortsus käed. Kuid Sinu käepigistus oli tugev. Mul on meeles, kuidas ma õppisin seitsmeselt natuke lõõtsa mängima. Ma olin õnnelik. Ma imetlen Sinu lõõtsalugusid. Ma tean, et mu vanaema tuli endaga toime, kui oli pime. Ma imestan, kuidas ta veel pimedana lõõtsapillilugusid mängis.

Vanaema elas Jõgevamaal palkmajas. Seal oli palju loomi, näiteks koerad, kassid, jänessed, sokk ja siga. Võimalik, et seal oli rohkem loomi. Vanaema mängis jaanipäeval alati mõne tantsuloo. Me tegime vanaemaga liivakooke ja sõime mängult ära. Mõnikord tegime ka liivast piparkooke ja need müüsimise maha.

Vanaema, ma austan Sinu tragidust, mis säilis ka 75-aastaselt. Teist Sind ei oleks olemas ega tulemas. Aitäh, et olid olemas! Jään Sind igatsema.

Kariina Täkker, 4. klass

Ajalugu läbi meie töötajate mälestuste

Tänavune vabariigi aastapäeva aktus oli eriline selle poolest, et täiskasvanud tutvustasid killukesi Eesti ajaloost. Igaüks rääkis sellest kümnendist, mil tema sündis ja laps oli.

1930. aastad- Valve Laas

Eesti riik haarati ülemaailmsesse majanduskriisi. Eestis sagesid ka valitsuskriisid. Valituse etteotsa asus Konstatin Päts, kellest hiljem sai Eesti vabariigi esimene president.

Kuni II Maailmasõjani oli eesti kultuuriajaloo jaoks tulemusrikas periood. Õitsele läi Eesti kirjandus: tuntumad autorid olid Gustav Suits, Friedebert Tuglas, Anton Hansen Tammsaare, Ernst Enno, Oskar Luts. Meie kodukandi lähistelt sai kuulsaks helilooja Aleksander Läte, kes sündis Aakres ja õppis Rõngu koolis. Helilooja on maetud Rõngu kalmistule.

1940. aastad- Lea Pung

See periood oli eestlaste jaoks väga keeruline ja raske. 1940. tulid Eestisse Nõukogude väed. Pika Hermannitorni heisati punalipp ja riigist sai Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik. 1941. a jõudis sõda Eestisse, meil kehtestati Saksa võim, mis kehtis kuni 1944. a. Seejärel taastati jälle nõukogude võim.

Sellesse ajajärku jäi 2 küüditamist, mil Siberisse viidi endisi poliitikuid, kaitseväelasi, aga ka palju tavalisi peresid. Minu kaitseliitlasest ristiisagi viidi 24 aastaks vangi „külmale maale“ kullakaevandusse tööle. Hakati looma kolhoose, kuhu taluinimesed pidid ära andma oma loomad ja tööriistad. Kolhoosivastaseid karitati jälle Siberisse saatmisega.

1950. aastad- Mare Külv

Minu vanemad küüditati 25. märtsil 1949. a Siberisse. Sõit rongiga kestis 11 päeva ja teekond oli 322 km pikk. Algul pandi inimesed elama perede juurde, hiljem ehitati omale mätastest maja. Traktoriga künti mäta lahti ja labidaga löödi tükkideks. Seinad tehti üle savi - ja lubja seguga. Katusele pandi alla oksad ja mättad laoti peale. Mina olen sündinud Siberis.

1944.-1947. a oli Eestis maareform. Toimus kolhooside moodustamine. Sunniviisiliselt võeti inimestelt loomad ära viidi kolhoosi. Hobused viidi masina-traktorijaama, sealt said inimesed oma tööde tegemiseks hobuseid laenutada. Põllumajandusmaksudega oli võimatu hakkama saada, kokkuostu hinnad olid väga madalad. Riigile tuli ära anda vastav kogus vilja.

1946. a hakati Eestisse ehitama tehaseid, seega toodi sisse väga palju vene keelt kõnelevat rahvast. Paljud neist jäid siia elama. Eesti rahvast oli ju 1941. ja 1949. aastal väga palju ära saadetud.

1960. aastad- Marika Väärsi

Seda kümnendit iseloomustas nn sulaaeg. Tundus, et suur kontroll kõige ja kõigi üle oli taandunud. Suurt tähelepanu pöörati hariduse, kultuuri, tööstuse ja põllumajanduse edendamisele.

Parteisid oli vaid üks: Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei. Kooliõpilastel oli kohustus osaleda kuni 3. klassini oktoobrilaste tegemistes, vanematel pioneerorganisatsioonis ja kanda punast kaelarätti. Kõige suuremad õpilased astusid komsomoli ridadesse. Anti komsomolimärk ja -pilet ning tuli maksta ka maksu.

Ise olin sel ajal väike, nende organisatsioonidega tutvusin hilisemal ajal. Mäletan, et oktoobrilapseaeg mulle isegi meeldis, sest koolis korraldati suurel hulgal huvitavaid ühisüritusi.

1970. aastad- Anu Ilves

Sellel kümnendil nn "suur sula" seiskus. Hakati koondama majanduse juhtimist Moskvasse. Tänu sellele areng seisis, poed olid tühjad, tekkis "defitsiit." Enamusel inimestest puudus võimalus käia välismaal.

Eestis uudeti säilitada eestikeelne kooliharidus, aga paljud väikekoolid sulgesid oma ukсед. Tekkisid suured mammutkoolid, kus klassis võis olla rohkem kui 40 õpilast.

Eesti üliõpilaste hulgas tekkis punkmuusika. 1980. aastal oli Tallinnas purjeregatt ja tänu sellele jõudsid eestlaste kodudesse Fanta ja Pepsi- Cola.

1980. aastad- Martiina Viil

1980. aastate alguses ägenes venestamispoliitika. Keelatud oli Eesti rahvuse ja rahvakommetega seostuv, jõule peeti salaja ning avalikult tähistati näärripühi. Kümnendi lõpul aga toimus rahvustunde uus ärkamine ja nn laulev revolutsioon. See oli vägivaldatu vastuhakk Nõukogude võimule. Aastatel 1987 ja 1988 toimus üle Eesti suuri rahvakogunemisi ja muusikasündmusi, kus esitati teiste seas helilooja Alo Mattiiseni isamaalisi laule. Mäletan, et suurema osa ühest 1988. aasta suvel (olin siis nelja-aastane) Tartu Raekoja platsis toimunud meeleavaldusest veetsin parema ülevaate saamiseks oma isa kukil. Rahvustunnet edendas ka 1980ndate aastate lõpus välja antud kirjandus. Näiteks aastal 1987. aastal välja antud raamat „Vanaema teab“ sisaldab rahvalaule lastele, mängitussalme ja linnuhälte tõlgendusi koos illustatsioonidega, millelt võib näha nii Eesti rahvariiete kui looduse ilu.

1990. aastad- Merlyn Kaeramaa

20. augustil 1991 taasiseseisvus Eesti Vabariik.

Kuna olen selle kümnendi algupoolel sündinud, siis ma väga ei mäleta seda aega. Ema oli sel ajal minu ja õega kodune. Isa teenis leiba valguta kandis ja kaugemal. 1990. aastal hakati maksma ka juba pere ja sünnitoetusi, et iive tõusma hakkaks. Lasteaias tol korral veel hommikusööki ei antud, toidud olid üksluisemad. See-eest lapsepõlv möödus meil õues ja küla lastega mängides. Küll oli tore aeg!

MEIE TEGEMISI O MEIE TEGEMISI O MEIE TEGEMISI

Tegevuste kroonika 3. õppeveerandil

- 21. jaanuar- jalgpalli õpituba kogu koolile ja lasteaia suurematele lastele
- 28. jaanuar- teatrikülastus- Reky etendus „Pöial- Liisi“ Rannu rahvamajas
- 9.veebruuar– lasteaia vastlapäeva- teemaline muusikatund
- 10. veebruar- kool Otepää Winter- pargis vastlasõidul
- 15. veebruar- lasteaed Rõngu lasteaias sõbrapäeva tähistamas
- 22. veebruar- Comeniuse tund
- 23. veebruar- aktus, Eesti Vabariigi 98. aastapäeva tähistamine õpetajate ajalootunniga
- 25. veebruar- memme- taadi pidu
- 9. märts- kool õppekäigul Vanemuises
- 14. märts- emakeelepäeva tähistamine ettelugemisega
- 16. märts- Vanemuise tantsutund koolis
- 18. märts- 3. õppeveerandi lõpp

„Pöial- Liisi“ etendus Rannus

28. jaanuaril läksime kooliga Rannu Rahvamajja „Pöial- Liisi“ etendust vaatama.

Pöial-Liisi jäi vesiroosilehele magama, siis ilmus välja konn. Konn tahtis Pöial- Liisit endale naiseks, aga Pöial- Liisi polnud nõus. Konn solvus ja läks ära.

Pärast seda kohtus Pöial- Liisi postiljonist lepatriinuga. Pöial- Liisi aitas tal posti viia. Kui töö tehtud, siis nad tantsisid lepatriinuga. Mardikaema nägi seda ja tahtis, et Pöial- Liisi õpetaks tema last ka. Kui mardikalaps oli tantsima õpetatud, kohtus Pöial- Liisi hiiremammaga ja aitas teda kodutööde juures. Hiiremamma tutvustas tüdrukut mutionule. Mutionu tahtis Pöial- Liisit naiseks, aga siis tuli pääsuke, kes viis ta lõunasse. Seal kohtus Pöial- Liisi printsiga ja nad elasid õnnelikult elu lõpuni.



Kaia Põldmaa, 4. klass

Lasteaia tegemistest veebruaris

9.vebruaril, vastlapäeval, tegime saalipõrandal tekkidega pikki liuge - loodame ikka suvel ilusa lina kasvu. Lustlike laulu- ja tantsumängude vahel vurritasime kombekohaselt päris vurre, mis tehtud seajala väikesest kondist. Ka õues jätkus meie vastlaliug, saime väikese lumehunniku otsast igaüks ühe liu lasta – lund oli nii napilt, et seegi vähene kahanes piskuks. Meie vastlapäeva täpiks i- l oli muidugi vastlakukkel, mis oli imehea!

Meie sõbrapäev toimus seekord Rõngu lasteaia sõprade juures. Vahvate laulude ja mängude lummuses kadus aeg nii ruttu, et pooled tegevused jäid järgmist korda ootama. Laste lemmikuks sai laulu- ja tantsumäng „Lusti lasteaed“ ja mängudest „Lumesõda“. Lahkumine muutus väga pikaks ja magusaks, meid lausa külvati puuviljade ja maiustustega üle!

Aili Tikk, õpetaja

TÄNASE LEHE MATERJALID KOGUS ÕPETAJA MARTIINA VIIL JA
TEOSTAS ÕPETAJA KAJA LEPIK